

สารสนเทศนำรู้ทางการเงิน

สำหรับทุกประเภท

ประจำปี 2562

แนวคิด และ ความหมาย

เลข ๑๘ : สื่อความหมายถึง การครบรอบปีที่ ๑๘ ของการสถาปนากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เลข ๑ สีมหากษัตริย์ประจำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เลข ๘ สีฟ้า สีของบัญชี สื่อความหมายถึงการตรวจบัญชีผสมผสานกับการพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กรอบนอกรูปโล่ทอง : สื่อความหมายถึงการป้องกันการทุจริตด้วยการตรวจสอบบัญชีตามภาระหน้าที่ของกรม อย่างละเอียด รอบคอบ มีคุณภาพ มีมาตรฐาน

ธงชาติอยู่กึ่งกลางระหว่างสัญลักษณ์กรมและเลข ๑๘ ปี : สื่อความหมายถึง การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ตลอดระยะเวลา ๑๘ ปี เพื่อความโปร่งใสของสหกรณ์ และสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนแก่ประเทศไทย

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจสำคัญประการหนึ่งคือ จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการบริหารสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงรวบรวมข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ทุกประเภททั่วประเทศ เพื่อสะท้อนภาพการดำเนินงานและความเคลื่อนไหวทางการเงินเป็นประจำทุกปี โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อสร้างความเข้มแข็งในเชิงธุรกิจของสหกรณ์ อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษา และพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า สารสนเทศนำร่องทางการเงินของสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562 จะอำนวยประโยชน์ในด้านข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นข้อมูลในการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิงแก่ส่วนราชการและบุคคลทั่วไป

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรุงเทพฯ ปี 2563

ปัจจุบันสหกรณ์ในประเทศไทยที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ซึ่งสหกรณ์แต่ละประเภทมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์

สารสนเทศนำรู้ทางการเงินของสหกรณ์ทุกประเภทเป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ข้อมูล จากผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ทุกประเภททั่วประเทศ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์) ประจำปี 2562 โดยประมวลผล ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2562 ที่ดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจ มีจำนวนสหกรณ์รวมทั้งสิ้น 6,047 สหกรณ์ มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 11,768,037 คน มูลค่าสินทรัพย์รวม 3.19 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 6.21

การดำเนินงานมีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น 2.12 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 2.01 ในปี 2562 พบว่า สมาชิกให้ความสำคัญในการทำธุรกิจสินเชื่อสูงสุด ร้อยละ 59.98 รองลงมาเป็นรับฝากเงิน ร้อยละ 33.42 โดยเฉพาะประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งดำเนินธุรกิจหลัก คิดเป็นร้อยละ 83.19 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น ผลการดำเนินงานในรอบปี มีกำไรสุทธิ 95,822.56 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.02 ของรายได้ทั้งสิ้นของสหกรณ์ เพิ่มขึ้นจาก ปี 2561 ร้อยละ 6.04 โคร่งสร้างเงินทุนที่ได้มา จำนวน 3.19 ล้านล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 45.24 รองลงมาเป็นเงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 34.65 เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 16.33 เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 2.16 และหนี้สินอื่น ร้อยละ 1.62 ด้านการใช้เงินลงทุนดังกล่าว พบว่า ส่วนใหญ่ลงทุนในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกถึง ร้อยละ 69.60 และเงินลงทุนร้อยละ 13.84 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุป ในภาพรวมของสหกรณ์ พบว่า ในปี 2562 สหกรณ์ทุกประเภทมีทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจสูงขึ้นกว่าเมื่อก่อน เว้นแต่ สหกรณ์ประเภทบริการและสหกรณ์ร้านค้า ที่มีทุนดำเนินงานลดลงจากปีก่อน การดำเนินธุรกิจสูงขึ้นกว่าปีก่อนเล็กน้อย สมาชิกมีการทำธุรกิจทางการเงินกับสหกรณ์มากขึ้น โดยเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ สมาชิกมีการกู้ยืมเงินสูงกว่าปีก่อน ร้อยละ 3.99 ผลการดำเนินงานยังมีสหกรณ์ที่ประสบขาดทุนร้อยละ 21.17 ของสหกรณ์ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ส่วนใหญ่ยังมีอัตรากำไรสุทธิที่ค่อนข้างต่ำ เว้นสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ดังนั้น สหกรณ์ต้องบริหารจัดการด้านสินทรัพย์หมุนเวียนให้มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น ควบคุมค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม และเพิ่มความระมัดระวังการก่อหนี้ให้สอดคล้องทุนของสหกรณ์และกำลังความสามารถในการชำระหนี้ได้ เพื่อเสริมสร้างสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งต่อไป

สหกรณ์จัดตั้งขึ้นโดยการจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ แยกตามประเภทสหกรณ์ ดังนี้

1. สหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย-

1.1 สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลก่อนนายทะเบียนสหกรณ์ โดยจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่สมาชิกให้ดีขึ้น

1.2 สหกรณ์ประมง เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ซึ่งชาวประมงแต่ละคนมาสามารถแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ตามลำพังบุคคลเหล่านี้จึงรวมกัน โดยยึดหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.3 สหกรณ์นิคม เป็นสหกรณ์การเกษตรในรูปแบบหนึ่ง ที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรการจัดสร้างปัจจัยพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็นการแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพ รวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณูปโภคแก่สมาชิก

2. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร ประกอบด้วย-

2.1 สหกรณ์ร้านค้า เป็นสหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค มาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไป โดยจดทะเบียนตามกฎหมายสหกรณ์ในประเภท สหกรณ์ร้านค้ามีสภาพเป็นนิติบุคคลซึ่งสมาชิกผู้ถือหุ้นทุกคนเป็นเจ้าของ สมาชิกลงทุนร่วมกันในสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค

2.2 สหกรณ์บริการ เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ โดยมีประชาชนไม่น้อยกว่า 10 คน มีอาชีพอย่างเดียวกัน ได้รับความเดือดร้อนในเรื่องเดียวกันรวมตัวกันโดยยึดหลักการประหยัดการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงในอาชีพต่อไป

2.3 สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นสถาบันการเงินแบบหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลซึ่งมีอาชีพอย่างเดียวกันหรือที่ อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์และให้กู้ยืมเมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ของกองและได้รับการจดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์สามารถกู้ยืมเงินได้เมื่อเกิดความจำเป็นตาม หลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.4 สหกรณ์เครดิตยูเนียน เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งในชุมชนเพื่อส่งเสริมการออมมีลักษณะสำคัญ คือ สมาชิกมีอาชีพหลากหลายแต่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน กิจการที่เป็นธุรกิจ คือ การส่งเสริมการออมและการให้กู้ โดยในอนาคตจะมีการขยายธุรกิจอื่นๆ ตามความต้องการของสมาชิก การส่งเสริมการออมและการให้เงินกู้ โดยในอนาคตจะมีการขยายธุรกิจอื่นๆ ตามความต้องการของสมาชิก เป็นสหกรณ์ที่เน้นเรื่องความมีสัจจะ ความเชื่อใจ ความซื่อสัตย์

จำนวนสภกรณ และจำนวนสมาชิก

จำนวนสภกรณและจำนวนสมาชิกสภกรณทุกประเภท แยกตามรายภาค

ประเภทสภกรณ	พื้นที่															
	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล		ภาคกลาง		ภาคตะวันออก		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคเหนือ		ภาคใต้		รวม			
	แห่ง	คน	แห่ง	คน	แห่ง	คน	แห่ง	คน	แห่ง	คน	แห่ง	คน	แห่ง	คน		
ภาคการเกษตร	68	94,568	157	283,136	171	306,878	217	319,759	1,166	2,950,957	818	1,771,656	614	808,911	3,211	6,535,865
ร้อยละ	1.12	0.80	2.60	2.41	2.83	2.61	3.59	2.72	19.28	25.08	13.53	15.05	10.15	6.87	53.10	55.54
- เกษตร	55	87,493	151	270,489	153	292,324	188	283,561	1,146	2,923,136	785	1,706,412	583	764,811	3,061	6,328,226
- ประมง	5	650	2	177	10	1,744	18	3,459	11	1,056	5	1,054	15	3,906	66	12,046
- นิคม	8	6,425	4	12,470	8	12,810	11	32,739	9	26,765	28	64,190	16	40,194	84	195,593
นอกภาคการเกษตร	857	2,345,243	142	132,814	223	383,463	309	301,300	490	783,810	458	635,011	357	650,531	2,836	5,232,172
ร้อยละ	14.18	19.93	2.35	1.12	3.69	3.26	5.11	2.56	8.10	6.66	7.57	5.40	5.90	5.53	46.90	44.46
- ร้านค้า	32	522,610	11	9,071	9	7,221	18	32,250	16	15,558	15	64,860	20	18,102	121	669,672
- บริการ	211	136,927	44	5,081	60	11,818	91	19,033	131	72,635	139	28,899	128	153,713	804	428,106
- ออมทรัพย์	554	1,594,297	77	111,331	72	113,839	153	193,426	201	527,486	168	386,045	150	405,936	1,375	3,332,360
- เครดิตยูเนียน	60	91,409	10	7,331	82	250,585	47	56,591	142	168,131	136	155,207	59	72,780	536	802,034
รวมทุกประเภท ปี 2562	925	2,439,811	299	415,950	394	690,341	526	621,059	1,656	3,734,767	1,276	2,406,667	971	1,459,442	6,047	11,768,037
ร้อยละ	15.30	20.73	4.95	3.53	6.52	5.87	8.70	5.28	27.38	31.74	21.10	20.45	16.05	12.40	100	100
รวมทุกประเภท ปี 2561	1,028	2,514,207	329	424,200	435	694,998	565	627,302	1,827	3,829,381	1,386	2,453,095	1,056	1,478,282	6,626	12,021,465
ร้อยละ	15.51	20.91	4.96	3.53	6.57	5.78	8.53	5.22	27.57	31.85	20.92	20.41	15.94	12.30	100	100
เพิ่มขึ้น(ลดลง)	(103)	(74,396)	(30)	(8,250)	(41)	(4,657)	(39)	(6,243)	(171)	(94,614)	(110)	(46,428)	(85)	(18,840)	(579)	(253,428)
ร้อยละ	(10.02)	(2.95)	(9.12)	(1.94)	(9.43)	(0.67)	(6.90)	(1.00)	(9.36)	(2.47)	(7.94)	(1.89)	(8.05)	(1.27)	(8.74)	(2.11)

ในปี 2562 สภกรณทุกประเภท (ไม่รวมชุมนุมสภกรณ) มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 6,047 สภกรณ ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 8.74 แยกเป็น สภกรณภาคการเกษตร 3,211 สภกรณ หรือร้อยละ 55.54 และสภกรณนอกภาคการเกษตร จำนวน 2,836 สภกรณ หรือร้อยละ 46.90 ของสภกรณทุกประเภท มีสมาชิกทั้งสิ้น จำนวน 11,768,037 คน ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 2.11 โดยเป็นสภกรณภาคการเกษตรร้อยละ 55.54 และสภกรณนอกภาคการเกษตร ร้อยละ 44.46 หากพิจารณาตามโครงสร้างของจำนวนสภกรณและจำนวนสมาชิก พบว่า ทั้งสภกรณและสมาชิกส่วนใหญ่อยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 27.38 และร้อยละ 31.74 ของจำนวนสภกรณและจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น โดยส่วนใหญ่อยู่ในประเภทสภกรณการเกษตร

แหล่งที่มาของเงินทุน

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	เงินรับฝากจากสมาชิก	เงินกู้ยืม และเครดิตการค้า	เงินรับฝากจาก สหกรณ์อื่น	หนี้สินอื่น	ทุนของสหกรณ์	รวมทั้งสิ้น
สหกรณ์ภาคการเกษตร	84,610.36	89,890.01	11,059.95	16,229.82	89,380.21	291,170.35
ร้อยละ	2.65	2.82	0.35	0.51	2.81	9.14
- เกษตร	81,791.48	84,956.60	10,371.19	14,908.64	86,000.79	278,028.70
- ประมง	71.02	369.00	59.63	581.03	82.96	1,163.64
- นิคม	2,747.86	4,564.41	629.13	740.15	3,296.46	11,978.01
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	1,019,309.79	430,540.45	57,599.47	35,436.76	1,351,734.21	2,894,620.68
ร้อยละ	32.00	13.51	1.81	1.11	42.43	90.86
- ร้านค้า	60.51	246.60	14.45	382.57	1,847.05	2,551.18
- บริการ	6,250.59	4,329.49	969.06	1,571.80	8,865.90	21,986.84
- ออมทรัพย์	994,245.28	421,651.61	54,773.10	16,835.99	1,327,096.78	2,814,602.76
- เครดิตยูเนียน	18,753.41	4,312.75	1,842.86	16,646.40	13,924.48	55,479.90
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562	1,103,920.15	520,430.46	68,659.42	51,666.58	1,441,114.42	3,185,791.03
ร้อยละ	34.65	16.33	2.16	1.62	45.24	100
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2561	1,007,019.22	536,604.99	85,764.08	33,923.29	1,336,215.56	2,999,527.14
ร้อยละ	33.57	17.89	2.86	1.13	44.55	100
เพิ่มขึ้น(ลดลง)	96,900.93	(16,174.53)	(17,104.66)	17,743.29	104,898.86	186,263.89
ร้อยละ	9.62	(3.01)	(19.94)	52.30	7.85	6.21

สหกรณ์ทุกประเภทมีทุนดำเนินงานรวมทั้งสิ้น จำนวน 3.19 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 6.21 แยกเป็น สหกรณ์ภาคการเกษตรร้อยละ 9.14 และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ร้อยละ 90.86 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เงินทุนส่วนใหญ่ได้มาจากทุนของสหกรณ์ จำนวน 1.44 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.24 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น รองลงมาเป็นเงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 34.65 เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 16.33 เงินรับฝากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 2.16 และหนี้สินอื่น ร้อยละ 1.62 โดยสหกรณ์ออมทรัพย์มีทุนดำเนินงานสูงสุดถึง ร้อยละ 88.34 ของทุนสหกรณ์ทั้งสิ้น

หากพิจารณาเปรียบเทียบโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ในปี 2562 กับปี 2561 พบว่า ในปี 2562 แหล่งที่มาของเงินทุนที่มีอัตราเพิ่มขึ้นคือหนี้สินอื่น เงินรับฝากสมาชิก และทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 52.30 , 9.62 และ 7.85 ตามลำดับ ในขณะที่เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น มีเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า มีอัตราลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 19.94 และ 3.01 ตามลำดับ

แหล่งการใช้ไปของเงินทุน

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	เงินสด/เงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์อื่น	เงินลงทุน	เงินให้กู้ยืม-สุทธิ			ลูกหนี้ สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	ที่ดิน อาคารและ อุปกรณ์	อื่นๆ	รวมทั้งสิ้น
			สมาชิก	สหกรณ์อื่น	รวม					
สหกรณ์ภาคการเกษตร	45,350.62	940.67	178,473.04	1,626.49	180,099.53	15,324.96	8,887.42	26,668.65	13,898.50	291,170.35
ร้อยละ	1.42	0.03	5.60	0.05	5.65	0.48	0.28	0.84	0.44	9.14
- เกษตร	43,332.39	859.34	170,619.31	1,624.79	172,244.10	14,788.40	8,596.29	25,133.19	13,074.99	278,028.70
- ประมง	321.80	0.82	261.99	-	261.99	137.23	40.23	165.29	236.28	1,163.64
- นิคม	1,696.43	80.51	7,591.74	1.70	7,593.44	399.33	250.90	1,376.17	587.23	11,978.01
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	238,522.80	440,043.05	2,038,839.68	128,113.49	2,166,953.17	20,394.23	1,053.53	11,106.44	16,547.46	2,894,620.68
ร้อยละ	7.49	13.81	64.00	4.02	68.02	0.64	0.03	0.35	0.52	90.86
- ร้านค้า	1,124.43	110.99	2.28	6.46	8.74	351.03	298.05	540.23	117.71	2,551.18
- บริการ	2,915.19	405.62	12,022.82	181.04	12,203.86	2,531.24	629.12	1,885.91	1,415.90	21,986.84
- ออมทรัพย์	226,841.39	435,675.83	1,990,787.53	127,756.08	2,118,543.61	15,659.18	-	5,298.17	12,584.58	2,814,602.76
- เครดิตยูเนียน	7,641.79	3,850.61	36,027.05	169.91	36,196.96	1,852.78	126.36	3,382.13	2,429.27	55,479.90
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562	283,873.42	440,983.72	2,217,312.72	129,739.77	2,347,052.70	35,719.19	9,940.95	37,775.09	30,445.96	3,185,791.03
ร้อยละ	8.91	13.84	69.60	4.07	73.67	1.12	0.31	1.19	0.96	100
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2561	261,273.75	405,876.37	2,133,023.61	90,681.75	2,223,705.36	34,230.50	8,969.14	36,053.75	29,418.27	2,999,527.14
ร้อยละ	8.71	13.53	71.12	3.02	74.14	1.14	0.30	1.20	0.98	100
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	22,599.67	35,107.35	84,289.11	39,058.23	123,347.34	1,488.69	971.81	1,721.34	1,027.69	186,263.89
ร้อยละ	8.65	8.65	3.95	43.07	5.55	4.35	10.84	4.77	3.49	6.21

ในปี 2562 การใช้เงินทุนของสหกรณ์ทุกประเภทส่วนใหญ่นำไปลงทุนในเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกร้อยละ 69.60 ของเงินทุนที่ใช้ไป รองลงมาเป็นเงินลงทุน ร้อยละ 13.84 ส่วนใหญ่อยู่ในสหกรณ์นอกภาคการเกษตร โดยจะอยู่ในประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด ซึ่งมีเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกจำนวน 1,990,787.53 ล้านบาท หรือร้อยละ 62.50 ของเงินทุนที่ใช้ไป

หากพิจารณาเปรียบเทียบโครงสร้างการใช้ไปของเงินทุนในปี 2562 กับปี 2561 พบว่า ในปี 2562 การใช้ไปของเงินทุนทุกแหล่งมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2561 โดยเฉพาะเงินให้สหกรณ์อื่นกู้ยืม มีอัตราเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 43.07 ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์

การดำเนินธุรกิจ

สหกรณ์ทุกประเภท : สร้างมูลค่าธุรกิจ 2.12 ล้านล้านบาท

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	สินเชื่อ	รับฝากเงิน	จัดหาสินค้า มาจำหน่าย	รวบรวมผลผลิต	แปรรูปผลผลิต	ให้บริการและ ส่งเสริมฯ	รวมทั้งสิ้น
สหกรณ์ภาคการเกษตร	100,119.89	71,500.47	50,273.19	58,064.38	16,124.89	442.35	296,525.17
ร้อยละ	4.73	3.38	2.38	2.74	0.76	0.02	14.01
- เกษตร	95,931.08	68,884.12	47,214.97	55,271.18	15,242.63	345.18	282,889.16
- ประมง	224.06	59.06	616.92	733.04	22.10	81.88	1,737.06
- นิคม	3,964.75	2,557.29	2,441.30	2,060.16	860.16	15.28	11,898.94
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	1,169,046.57	635,642.91	7,330.39	6,348.55	99.33	905.13	1,819,372.87
ร้อยละ	55.25	30.04	0.35	0.30	0.01	0.04	85.99
- ร้านค้า	8.66	18.09	4,544.76	3.14	16.77	16.17	4,607.58
- บริการ	5,903.15	3,191.49	1,905.03	5,901.62	72.39	876.71	17,850.39
- ออมทรัพย์	1,143,892.95	616,336.96	28.95	-	-	-	1,760,258.86
- เครดิตยูเนียน	19,241.81	16,096.37	851.66	443.79	10.18	12.24	36,656.05
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562	*1,269,166.46	707,143.38	57,603.58	64,412.93	16,224.22	1,347.48	2,115,898.04
ร้อยละ	59.98	33.42	2.73	3.04	0.77	0.06	100
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2561	1,227,205.44	697,003.90	62,390.19	70,375.81	15,540.20	1,639.74	2,074,155.28
ร้อยละ	59.17	33.60	3.01	3.39	0.75	0.08	100
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	41,961.02	10,139.48	(4,786.61)	(5,962.88)	684.02	(292.26)	41,742.76
ร้อยละ	3.42	1.45	(7.67)	(8.47)	4.40	(17.82)	2.01

*เป็นเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก 1,155,305.09 ล้านบาท และเงินให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น 113,861.27 ล้านบาท

ในปี 2562 สหกรณ์ดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สมาชิก 6 ด้าน มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 2,115,898.04 ล้านบาท (เฉลี่ย 176,324.84 ล้านบาทต่อเดือน) เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 2.01 ส่วนใหญ่อยู่ในสหกรณ์นอกภาคการเกษตรร้อยละ 85.99 โดยสมาชิกจะให้ความสำคัญกับธุรกิจสินเชื่อมากที่สุด ร้อยละ 59.98 รองลงมาเป็นธุรกิจรับฝากเงิน ร้อยละ 33.42 โดยทั้งสองธุรกิจอยู่ในประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด จำนวน 1,143,892.95 ล้านบาท และจำนวน 616,336.96 ล้านบาท หรือร้อยละ 54.06 และ 29.13 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ตามลำดับ หากพิจารณาเปรียบเทียบโครงสร้างมูลค่าธุรกิจของสหกรณ์ในปี 2562 กับปี 2561 พบว่า ในปี 2562 ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจแปรรูปผลผลิต มีอัตราเพิ่มขึ้น ในขณะที่ธุรกิจรวบรวมผลผลิต และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มีอัตราลดลง

หนี้สินของสมาชิก

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	เงินให้กู้ยืม					เพิ่มขึ้น/(ลดลง)
	ปี 2562				รวมปี 2561	
	ระยะสั้น/ฉุกเฉิน	ระยะปานกลาง/สามัญ	ระยะยาว/พิเศษ	รวม		
สหกรณ์ภาคการเกษตร	77,415.62	99,968.52	8,059.05	185,443.19	179,179.10	6,264.09
ร้อยละ	3.47	4.48	0.36	8.31	8.36	3.50
- เกษตร	73,642.07	95,651.38	7,587.65	176,881.10	170,863.51	6,017.59
- ประมง	139.27	40.86	294.83	474.96	486.43	(11.47)
- นิคม	3,634.28	4,276.28	176.57	8,087.13	7,829.16	257.97
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	64,181.37	1,709,582.80	270,946.83	2,044,710.99	1,965,351.67	79,359.32
ร้อยละ	2.88	76.66	12.15	91.69	91.64	4.04
- ร้านค้า	-	-	2.27	2.27	5.57	(3.30)
- บริการ	1,118.08	9,064.26	2,097.22	12,279.56	12,053.18	226.38
- ออมทรัพย์	59,329.54	1,677,584.27	258,014.73	1,994,928.54	1,916,356.53	78,572.01
- เครดิตยูเนียน	3,733.75	22,934.27	10,832.61	37,500.63	36,936.39	564.24
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562	141,596.99	1,809,551.32	279,005.88	2,230,154.18	2,144,530.77	85,623.41
ร้อยละ	6.35	81.14	12.51	100	100	3.99
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2561	144,922.31	1,705,362.10	294,246.36	2,144,530.77		
ร้อยละ	6.76	79.52	13.72	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(3,325.32)	104,189.22	(15,240.48)	85,623.41		
ร้อยละ	(2.29)	6.11	(5.18)	3.99		

ในปี 2562 เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกของสหกรณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 2,230,154.18 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 3.99 ส่วนใหญ่อยู่ในประเภทเงินให้กู้ยืมระยะปานกลาง/สามัญ ร้อยละ 81.14 รองลงมาเป็นระยะยาว/พิเศษ ร้อยละ 12.51 ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ร้อยละ 91.69 โดยเป็นประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุดจำนวน 1,994,928.54 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.45

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

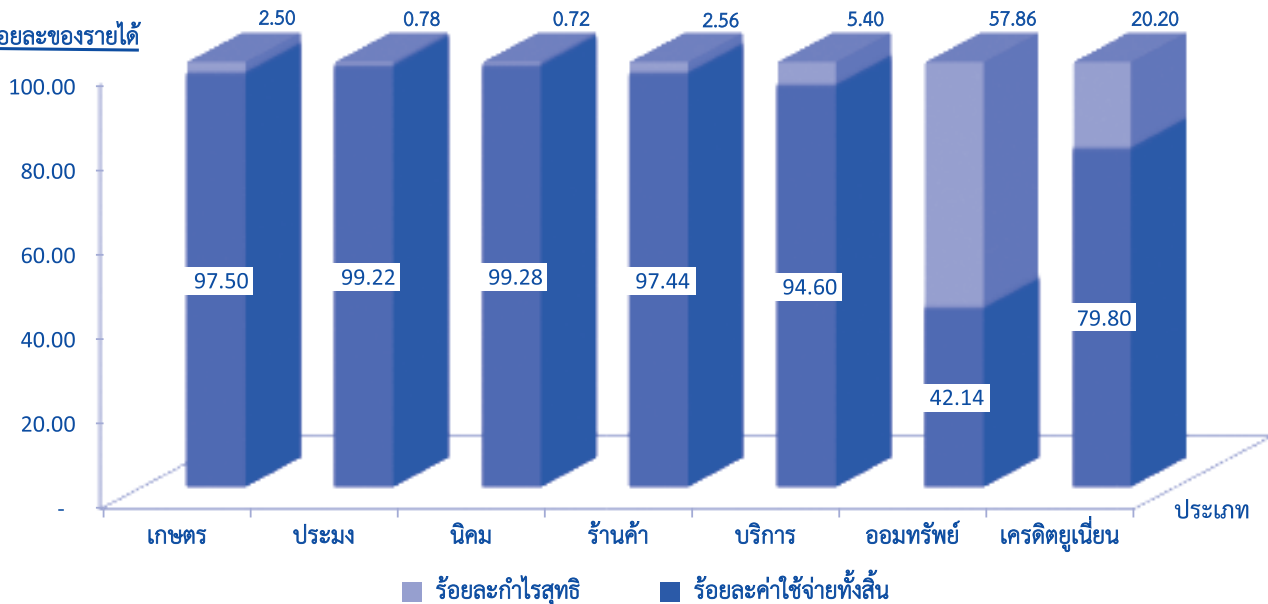
หน่วย : ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	รายได้ทั้งสิ้น	ค่าใช้จ่าย				กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ประจำปี 2562						
			ต้นทุนขาย/บริการ	ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	รวมทั้งสิ้น	กำไรสุทธิ		ขาดทุนสุทธิ		ไม่มีผลดำเนินงาน (แห่ง)	รวมกำไร (ขาดทุน) สุทธิ	อัตราเพิ่มขึ้น/ลดลง จากปี 2561
							แห่ง	ลบ.	แห่ง	ลบ.			
ภาคการเกษตร	3,211	152,723.87	129,318.12	10,975.58	8,749.96	149,043.66	2,242	5,860.21	949	2,180.00	20	3,680.21	(420.02)
ร้อยละ	53.10	46.25	39.16	3.32	2.65	45.13	37.08	1.77	15.69	0.66	0.33	1.12	(10.24)
- เกษตร	3,061	144,572.43	122,361.83	10,282.38	8,307.61	140,951.82	2,146	5,645.96	895	2,025.35	20	3,620.61	(388.86)
- ประมง	66	1,546.39	1,343.62	131.12	59.56	1,534.30	43	40.52	23	28.43	-	12.09	19.11
- นิคม	84	6,605.05	5,612.67	562.08	382.79	6,557.54	53	173.73	31	126.22	-	47.51	(50.27)
นอกภาคการเกษตร	2,836	177,509.07	64,380.86	1,149.70	19,836.16	85,366.72	2,476	93,132.55	331	990.20	29	92,142.35	5,876.80
ร้อยละ	46.90	53.75	19.49	0.35	6.01	25.85	40.94	28.20	5.47	0.30	0.48	27.90	6.81
- ร้านค้า	121	4,737.55	4,167.67	73.65	374.88	4,616.20	91	142.60	30	21.26	-	121.35	(25.27)
- บริการ	804	10,310.52	8,473.86	489.42	790.38	9,753.66	596	636.35	185	79.49	23	556.86	317.82
- ออมทรัพย์	1,375	155,727.45	49,901.33	-	15,722.22	65,623.55	1,344	90,508.15	29	404.25	2	90,103.90	5,700.05
- เครดิตยูเนียน	536	6,733.55	1,838.00	586.63	2,948.68	5,373.31	445	1,845.45	87	485.21	4	1,360.24	(115.80)
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562	6,047	330,232.94	193,698.98	12,125.28	28,586.12	234,410.38	4,718	98,992.77	1,280	3,170.20	49	95,822.56	5,456.78
ร้อยละ	100	100	58.65	3.67	8.66	70.98	78.02	29.97	21.17	0.96	0.81	29.02	6.04
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2561	6,626	331,820.27	172,131.57	44,251.28	25,071.64	241,454.49	5,054	93,647.35	1,490	3,281.57	82	90,365.78	
ร้อยละ	100	100	51.88	13.34	7.56	72.77	76.28	28.22	22.48	0.99	1.24	27.23	
เพิ่มขึ้น/ลดลง จำนวน	(579)	(1,587.33)	21,567.41	(32,126.00)	3,514.48	(7,044.09)	(336)	5,345.41	(210)	(111.36)	(33)	5,456.78	
ร้อยละ	(8.74)	(0.48)	12.53	(72.60)	14.02	(2.92)	(6.65)	5.71	(14.09)	(3.39)	(40.24)	6.04	

ในปี 2562 สหกรณ์ทุกประเภทมีรายได้รวมทั้งสิ้น 330,232.94 ล้านบาท ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 0.48 มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 234,410.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 70.98 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2561 ร้อยละ 2.92 เป็นผลกำไรสุทธิ 95,822.56 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.02 ของรายได้ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 6.04 ในจำนวนนี้อยู่ในสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ร้อยละ 27.90 โดยเกือบทั้งหมดเป็นประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์

แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562

ร้อยละของรายได้

หากพิจารณาผลการดำเนินงาน ปี 2562 พบว่า สหกรณ์เกือบทุกประเภท (ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน) มีอัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงกว่าร้อยละ 90 โดยเฉพาะสหกรณ์นิคมและสหกรณ์ประมงซึ่งมีอัตราค่าใช้จ่ายถึง ร้อยละ 99.28 และ 99.22 ตามลำดับ ในขณะที่สหกรณ์ประเภทออมทรัพย์มีอัตราค่าใช้จ่ายร้อยละ 42.14 ต่ำกว่าสหกรณ์ประเภทอื่นเกือบ 1 เท่า ดังนั้น สหกรณ์ที่มีอัตราค่าใช้จ่ายสูงควรหาสาเหตุ และควบคุมลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น รวมทั้งบริหารจัดการสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สหกรณ์มีผลการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น สามารถอำนวยการกับสมาชิกได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

ฐานะการเงินของสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทสหกรณ์	สินทรัพย์ (ล้านบาท)			หนี้สินและส่วนของทุน (ล้านบาท)				ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น		เพิ่มขึ้น/ (ลดลง)
	สินทรัพย์ หมุนเวียน	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน	รวมสินทรัพย์ ทั้งสิ้น	หนี้สิน หมุนเวียน	หนี้สิน ไม่หมุนเวียน	รวมหนี้สิน ทั้งสิ้น	ทุนของ สหกรณ์	ปี 2562	ปี 2561	
สหกรณ์ภาคการเกษตร	186,797.65	104,372.70	291,170.35	184,072.67	17,717.47	201,790.14	89,380.21	291,170.35	284,677.23	6,493.12
ร้อยละ	5.86	3.28	9.14	5.78	0.55	6.33	2.81	9.14	9.49	2.28
- สหกรณ์เกษตร	178,101.31	99,927.39	278,028.70	175,435.81	16,592.10	192,027.91	86,000.79	278,028.70	271,754.24	6,274.46
- สหกรณ์ประมง	665.79	497.85	1,163.64	973.43	107.25	1,080.68	82.96	1,163.64	1,145.10	18.54
- สหกรณ์นิคม	8,030.55	3,947.46	11,978.01	7,663.43	1,018.12	8,681.55	3,296.46	11,978.01	11,777.89	200.12
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	592,536.86	2,302,083.82	2,894,620.68	1,360,748.78	182,137.69	1,542,886.47	1,351,734.21	2,894,620.68	2,714,849.91	179,770.77
ร้อยละ	18.60	72.26	90.86	42.71	5.72	48.43	42.43	90.86	90.51	3.15
- สหกรณ์ร้านค้า	1,787.66	763.52	2,551.18	490.27	213.86	704.13	1,847.05	2,551.18	2,618.98	(67.80)
- สหกรณ์บริการ	8,204.22	13,782.62	21,986.84	9,263.54	3,857.40	13,120.94	8,865.90	21,986.84	23,503.52	(1,516.68)
- สหกรณ์ออมทรัพย์	558,685.81	2,255,916.95	2,814,602.76	1,325,664.03	161,841.95	1,487,505.98	1,327,096.78	2,814,602.76	2,634,477.71	180,125.05
- สหกรณ์เครดิตยูเนียน	23,859.17	31,620.73	55,479.90	25,330.94	16,224.48	41,555.42	13,924.48	55,479.90	54,249.70	1,230.20
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562	779,334.51	2,406,456.52	3,185,791.03	1,544,821.45	199,855.16	1,744,676.61	1,441,114.42	3,185,791.03	2,999,527.14	186,263.89
ร้อยละ	24.26	75.54	100	48.49	6.27	54.76	45.24	100	100.00	6.21
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2561	716,097.14	2,283,430.00	2,999,527.14	1,494,894.51	168,417.07	1,663,311.58	1,336,215.56	2,999,527.14		
ร้อยละ	23.87	76.13	100	49.84	5.61	55.45	44.55	100.00		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	63,237.37	123,026.52	186,263.89	49,926.94	31,438.09	81,365.03	104,898.86	186,263.89		
ร้อยละ	8.83	5.39	6.21	3.34	18.67	4.89	7.85	6.21		

ในปี 2562 สหกรณ์ทุกประเภทมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 3.19 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 6.21 ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนร้อยละ 75.54 เป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ร้อยละ 72.26 และสหกรณ์ภาคการเกษตร ร้อยละ 3.28 โดยสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอยู่ในประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์มากที่สุด จำนวน 2,255,916.95 ล้านบาท หรือร้อยละ 70.81 หากพิจารณาภาพรวมของสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของสหกรณ์ทุกประเภท พบว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 8.83 และ 5.39 ตามลำดับ

สำหรับทุนดำเนินงานของสหกรณ์ทั้งสิ้น 3.19 ล้านล้านบาท ประกอบด้วย หนี้สินทั้งสิ้น ร้อยละ 54.76 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น แยกเป็นหนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินไม่หมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 48.49 และร้อยละ 6.27 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ทั้งนี้ หนี้สินไม่หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ร้อยละ 72.26 และร้อยละ 42.71 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์

สำหรับทุนของสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 45.24 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 7.85 ส่วนใหญ่อยู่ในสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ จำนวน 1,327,096.78 ล้านบาท หรือร้อยละ 41.66 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

ประเภทสหกรณ์	อัตราส่วนสินทรัพย์ หมุนเวียนต่อ หนี้สินหมุนเวียน (เท่า)	อัตราส่วนหนี้สิน ทั้งสิ้นต่อทุน (เท่า)	อัตราการหมุน ของสินทรัพย์ (รอบ)	อัตราผลตอบแทน (%)		อัตรากำไรสุทธิ (%)
				ต่อสินทรัพย์	ต่อส่วนของทุน	
สหกรณ์ภาคการเกษตร	1.01	2.26	0.52	1.28	4.20	2.48
- เกษตร	1.02	2.23	0.51	1.32	4.29	2.58
- ประมง	0.68	13.03	1.31	1.05	17.47	0.80
- นิคม	1.05	2.63	0.54	0.40	1.47	0.75
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	0.44	1.14	0.06	3.29	7.08	53.00
- ร้านค้า	3.65	0.38	1.77	4.69	6.51	2.65
- บริการ	0.89	1.48	0.43	2.45	6.64	5.64
- ออมทรัพย์	0.42	1.12	0.06	3.31	7.05	58.26
- เครดิตยูเนียน	0.94	2.98	0.09	2.48	10.25	28.73
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2562	0.50	1.21	0.10	3.10	3.11	29.73
รวมสหกรณ์ทุกประเภท ปี 2561	0.48	1.24	0.11	3.11	7.05	27.81
เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ	4.17	(2.42)	(9.09)	(0.32)	(0.28)	6.90

ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ทุกประเภท แยกเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตรและสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ซึ่งนำอัตราส่วนทางการเงิน เป็นตัวชี้วัด ในการวิเคราะห์ข้อมูล 5 อัตราส่วน พบว่า ในปี 2562 อัตราส่วนทางการเงินต่างๆ จะใกล้เคียง ปี 2561 เว้นแต่อัตรากำไรสุทธิ มีอัตราส่วนที่สูงขึ้นกว่าปี 2561 โดยสหกรณ์ ออมทรัพย์มีอัตรากำไรสุทธิสูงสุด ร้อยละ 58.26

อนึ่ง สหกรณ์ร้านค้า จะมีอัตราส่วนที่สูงกว่าสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ได้แก่ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราการหมุนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 3.65 เท่า 1.77 รอบ และร้อยละ 4.69 ในขณะที่สหกรณ์ประมง มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงสุดคือ 13.03 เท่า

กลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
www.cad.go.th โทร. 0-2628-5240-59 ต่อ 4302-4308